

Reportage

Schrijven achter een geheime deur

In de meest literaire buurt van New York City staat 826NYC, een door Dave Eggers opgerichte charitatieve schrijfschool voor kinderen. De filosofie: wie kan schrijven, heeft de toekomst.

DOOR MARS VAN GRUNSVEN

Op het eerste gezicht heeft de Brooklyn Superhero Supply Company met zijn woest bedrukte winkelpui nog het meest weg van een zeer ambitieuze sleutelsmid, zo'n zaak waar je niet alleen terecht kunt voor een kopie van een sleutel, maar ook voor verf, schoenpoets, ruitwissers en punaises. Pas als de nietsvermoedende voorbijganger beter kijkt – en dat zal hij zeker doen, al is het alleen maar vanwege het uitbundige gebruik van witte letters tegen een zwarte achtergrond – dan ziet hij dat het hier om een heuse voorraadwinkel voor superhelden gaat. 'Als wij het niet hebben, dan heeft een superheld het ook niet nodig.'

De winkel blijkt inderdaad tot de nok toe gevuld met producten waar een moderne, goed uitgeruste superheld à la Superman of Wonder Woman niet zonder kan: capes, strakke pakken, netten en andere essentialia. Naast een schap met bliken 'energie', 'materie' en 'spierkracht' staat een rek met spuitbussen 'X-ray vision', 'intuïtie' en '100% puur antigif'. In grotere bliken wordt 'onzichtbaarheid' aangeboden. 'We verkopen geen strips of modellen van superhelden,' zegt verkoper Nina Emkin. 'Het is letterlijk wat een superheld zou gebruiken.'

Omdat er niet zoiets als een groothandel voor superheldenmateriaal bestaat, zijn alle producten en gadgets huisgemaakt. Zoals de *cape tester*, een podium waarop de kinderen met een superheldencape om voor een windmachine worden geplaatst. En er is de *Devillainizer*, een kooi waarin slechteriken weer goed worden gemaakt. De deur van de kooi kraakt dat het een aard heeft, wat vooral kleinere kinderen de stuipen op het lijf jaagt.

De superheldenwinkel is echter niet de hoofdattractie op 372 Fifth Avenue in Brooklyn. Die bevindt zich achter een geheime deur, die opengaat als tegen een van de stalen winkelschappen wordt geduwd: een schrijfschool annex huiswerk- en bijlescentrum voor kinde-

ren tussen 6 en 18, genaamd 826NYC. Daar wordt het geld uitgegeven dat voorin wordt verdiend. Deze onderlinge verbondenheid heeft nog een ander voordeel: de winkel trekt kinderen aan die anders nooit in aanraking zouden komen met 826NYC. 'Als je een bordje "gratis bijles" in de etalage zet, trek je niet veel kinderen,' verduidelijkt Scott Seeley, het schoolhoofd van 826NYC.

Veel van de ontegenzeggelijk originele ideeën voor de winkel zijn van prominente schrijvers als Michael Chabon en Jonathan Lethem. De geheime deur naar de studieruimte kwam echter uit de koker van literair wonderkind Dave Eggers, de bedenker en oprichter van 826 Valencia in San Francisco, de voorloper en zusterorganisatie van 826NYC. Eggers is sinds de opening in september 2004 ook nadrukkelijk betrokken bij 826NYC, waar hij lid is van de raad van bestuur. In totaal zijn er acht 826-scholen in de Verenigde Staten.

Achter de geheime deur bevindt zich een wereld op zich. Langs alle wanden in de studieruimte staan boekenkasten. Aan één muur hangen vijf klokken, die de tijdzones van de vijf *boroughs* van New York weergeven. De meeste kinderen zitten aan tafels te lezen of te schrijven, zowel op ouderwets papier als op computers. Sommigen hangen met een boek of tijdschrift in de banken. Er zijn acht repetitors aanwezig – allen vrijwilligers – op ongeveer 25 leerlingen.

Het is een veilige, wat Eggers betreft zelfs heilige wereld, waar behalve de leraren geen volwassenen mogen komen – ook geen ouders. 'Kinderen leren het best als ze persoonlijke aandacht van hun leraren krijgen,' zei Eggers in 2008 in een spreekbeurt voor de organisatie *TED: Ideas Worth Spreading*: 'Dat werkt beter in een huiselijke omgeving dan in een kaal klaslokaal met linoleum vloer.' Er wordt gewoon gepraat en leerlingen kunnen gerust rondlopen, zolang ze elkaar niet van het werk houden. Het tafereel doet inderdaad huiselijk aan. 'Veel kids komen uit behoorlijk ruige thuissituaties,' zegt schoolhoofd Seeley. 'Doordat ze hun verhalen met ons delen, groei je naar elkaar toe. Sommigen komen hier al meer dan vijf jaar en zijn als familie.'

Behalve de dagelijkse huiswerksessies biedt 826NYC speciale workshops in de avonden,

'Zo leren ze ook dat je geld kunt verdienen met schrijven. Of dat je ermee op de universiteit kunt komen'

variërend van creatief of journalistiek schrijven tot aan filmmediting of cartoons maken. Geen middel blijft onbepoofd om de kinderen literaire vaardigheden bij te brengen, want, zo luidt de filosofie: wie kan schrijven, heeft de toekomst. Alle programma's zijn gratis.

Lang niet alle activiteiten vinden op de 826-locatie plaats. 'We hebben net een project gedaan op een school in Brooklyn met een uitval van vijftig procent,' vertelt Seeley. 'Met die kids maken we het zine *Stew*. Dit jaar was het thema sport en kregen ze hulp van journalisten van ESPN Magazine. We zijn ook met ze naar de tv-studio's van ESPN geweest. Fantastisch voor die kinderen: sommige waren nog nooit in Manhattan geweest.'

Zo fungeert 826NYC als intermediair tussen zijn leerlingen en de onwaarschijnlijke hoeveelheid schrijvers, filmmakers en tv-persoonlijkheden die in New York City wonen. De betrokkenheid van Dave Eggers helpt daar natuurlijk bij. Maar hij is niet het enige zwaargewicht achter 826NYC. Bestuursvoorzitter is Sarah Vowell, de populaire schrijver, journalist en radiopersoonlijkheid. Kinderboekenschrijver Jon Scieszka is vice-voorzitter, Jonathan Safran Foer zit in de raad van adviseurs. 'Dankzij die mensen komen alle topschrijvers uit de stad hier workshops en lezingen geven,' zegt Seeley. 'Ik kan beter opnoemen wie we niet hebben gehad.' Na enig nadenken: 'Jhumpa Lahiri hebben we nog niet gehad.'

Wat ook een handje helpt, is dat de school gevestigd is een buurt met wellicht de grootste schrijversdichtheid ter wereld: Park Slope in stadsdeel Brooklyn. Woonde het journaal voorheen op de Upper West Side in Manhattan en plukten de romanciers de dag in Greenwich Village en de Lower East Side, tegenwoordig resideert de intelligentsia in de statige *brownstones* van lommerrijk Park Slope. Het is ook de buurt waar Eggers woonde toen hij zijn succesvolle debuutroman *A Heartbreaking Work of Staggering Genius* (2000) schreef, en waar hij de inmiddels naar San Francisco verhuisde uitgeverij McSweeney's oprichtte.

Gevolg is dat mensen als Paul Auster, Kathryn Harrison, Nicole Krauss en Rick Moody allemaal wel eens binnenlopen bij 826NYC. 'Het mooie is dat de kinderen meestal geen idee hebben wie die mensen zijn,' zegt Seeley. 'Voor hen is het genoeg te weten dat dit professionele schrijvers zijn die boeken uitgeven. Zo leren ze ook dat je geld kunt verdienen met schrijven. Of dat je ermee op de universiteit kunt terecht komen, iets wat de meeste leerlingen hier niet eens voor mogelijk houden. Terwijl universiteiten vaak speciale potjes hebben voor arme studenten of minderheden.'

Een ander voordeel van de toegang tot Park Slope's schrijvers is dat deze op hun beurt weer

BROOKLYN SUPERHERO SUPPLY CO.

— ALL —
MERCHANDISE
100% CERTIFIED
& AUTHENTIC

SIGNALING CARDS
AVAILABLE!
Atlantic and Most Other
Local Counties —
FREE after 11PM

★ ★ ★ SERVING BROOKLYN AND THE GREATER METROPOLITAN AREA ★

EXCLUSIVE SOURCE FOR
AARDVARK BROS. PRODUCTS

COSTUMES DASTARDLY PLOTS WILL BE FOILED SPECIAL PROGRAMS
FOR TELEPATHS

EYEWEAR 'Ever vigilant, ever true.' FULL CAPERY AFFILIATED
826 NYC ALSO INSIDE

INVISIBILITY UNDERGROUND LAIRS WILL BE FOUND
SUPERPOWERS: DOMESTIC AND INDUSTRIAL-GRADE SERVICES

★ ★ ★ ★

S.I.K.S OF ALL TYPES
GUARANTEED UNTRACEABLE
WE CAN HELP YOU WITH
YOUR NEMESIS PROBLEM
TELEPHONE: (718) 499-9554

372 FIFTH AVE.

toegang hebben tot sterren uit de populaire cultuur – die heb je als non-profit namelijk nodig als het op geld beuren aankomt. 826NYC krijgt immers geen geld van de stad New York, die al moeite genoeg heeft het eigen (niet bijzonder functionele) onderwijssysteem solvabel te houden. Dus zijn het mensen als de komiek Jon Stewart van *The Daily Show*, folkzanger Paul Simon en acteur Steve Buscemi die middels benefietevenementen geld ophalen voor 826NYC.

Overigens is de Fifth Avenue-locatie niet alleen om deze reden ideaal: de school bevindt zich op de scheidslijn van de oprukkende *gentrification* van Park Slope. Aan de 'parkzijde' bevinden zich de herenhuizen van de beter bemiddelden, waar de succesvolle schrijvers wonen, aan de andere kant van Fifth Avenue staat de sociale woningbouw – waar het merendeel van de leerlingen vandaan komt. Zo vormt de school een grenspost waar arm en rijk, en veelal ook licht en donker, samenkomen.

Uiteindelijk zou ook een non-profit als 826NYC, ondanks alle steun van topschrijvers en celebrity's, nergens zijn zonder de inzet van 'gewone' vrijwilligers. Zoals de eerder genoemde

winkelverkoper Nina Emkin. Deze 25-jarige George Saunders-fan ('ik geef niets om Dave Eggers') volgt de postdoctorale opleiding *creative writing* aan het Sarah Lawrence College ('Ken je dat niet? Het is de school waar ook Yoko Ono en Brian De Palma studeerden')

en is twee middagen per week in de winkel. Of de drie jonge twintigers Chrissy Corrigan, Stefanie Robert en Wei-Ling Woo die op maandagavond de workshop *images as inspiration* verzorgen, voor kinderen tussen 9 en 12. Het idee dat de drie willen overbrengen is dat 'een foto duizend woorden waard is'. Allen geven aan dat ze bij 826NYC werken uit liefde voor het geschreven woord en vanwege het werken met kinderen. Maar

'Mijn beste verhaal tot nu toe is The Adventures of Dino The Fish, omdat het grappig is'

'Als wij het niet hebben, dan heeft een superheld het ook niet nodig'

dat is niet het enige dat ze ervoor terugkrijgen. Het betekent ook toegang tot de wereld van Dave Eggers en consorten, en een dikke plus op het curriculum vitae.

Deze motieven zijn eigenlijk niet eens zo anders dan die van de leerlingen. 'De kinderen vinden niets mooier dan een resultaat dat volgens hen in de wereld van de volwassenen telt. Bijvoorbeeld een echt gedrukt boek, met hun eigen naam erop en hun eigen verhaal erin. Godzijdank kunnen we dankzij moderne technologieën vrij makkelijk al onze leerlingen publiceren.'

Een goed voorbeeld van deze resultaatgerichtheid is de negenjarige Khaled Hamdan. 'Mijn beste verhaal tot nu toe is *The Adventures of Dino The Fish*, omdat het grappig is', zegt hij. 'Het staat al in twee boeken.' Khaled's volgende verhaal gaat over gemankeerde superhelden en zal *Super Has Beens* heten. Als het goed is, staat het binnenkort in de bibliotheek van 826NYC, schouder aan schouder met de boeken van Dave Eggers, maar ook naast vijf jaargangen van *Stew* en de *826NYC Review*. ♦